

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Heim kommune

Arkivsak: 23/591
Møtedato/tid: 18.12.2023 kl. 09:00
Møtested: Kyrksæterøra, rådhuset, kommunestyresalen

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Torbjørn Brandt på telefon 930 65 722, eller e-post: torbjorn.brandt@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 13.12.2023

Ove Bernt Strømmen (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Torbjørn Brandt
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
50/23	Intro om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll - planprosessen med risiko- og vesentlighetsvurdering
51/23	Plan for forvaltningsrevisjon - bestilling av risiko og vesentlighetsvurdering
52/23	Plan for eierskapskontroll - bestilling av risiko og vesentlighetsvurdering
53/23	Bestilling forvaltningsrevisjon
54/23	Kontrollutvalgets årsplan for 2024 med møteplan
55/23	Aktuelle artikler og tolkninger som gjelder kontrollarbeidet
56/23	Referatsaker
57/23	Innspill til kontrollarbeidet
58/23	Godkjenning av møteprotokoll

Intro om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll - planprosessen med risiko- og vesentlighetsvurdering

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Heim kommune

Møtedato

18.12.2023

Saknr

50/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

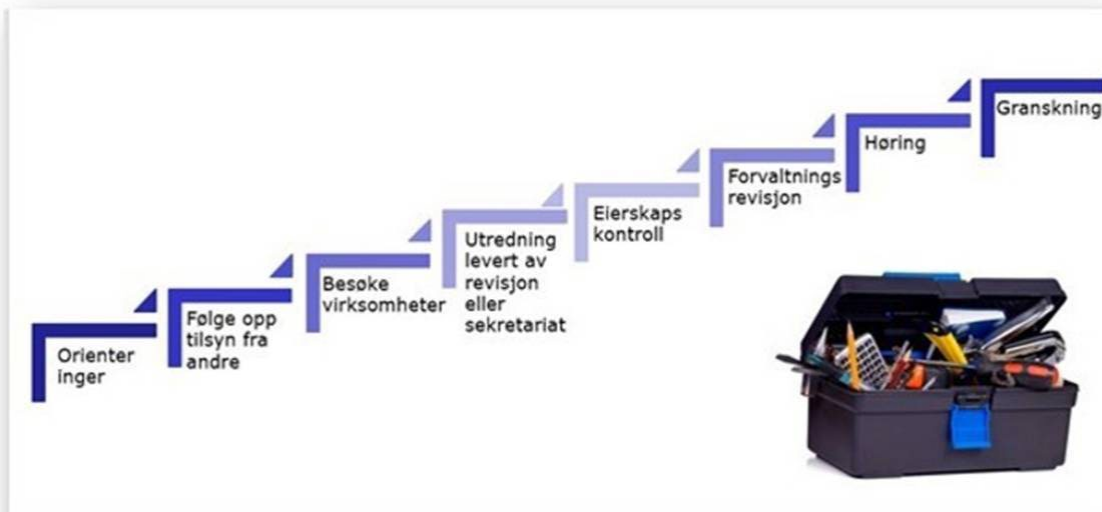
Arkivsaknr 23/520 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget kan ta informasjonen til orientering.

Saksopplysninger

Kontroll med kommunens virksomhet kan gjennomføres på ulike måter. I figuren nedenfor er tiltak som krever lite ressurser fra kontrollutvalgets side, slik som orienteringer fra kommunedirektøren, plassert nederst i trappa.

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er to av de viktigste oppgavene for kontrollutvalget. Forvaltningsrevisjon gjennomføres i fylkeskommunen og i de selskapene som fylkeskommunene har eierinteresser i. Det er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra fylkestingets vedtak. Eierskapskontroll er en kontroll av om den som utøver fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

For å sikre at fylkestinget velger ut de mest relevante prosjektene, så skal kontrollutvalget utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon og en plan for eierskapskontroll i henhold til kommunelovens § 23-3 og 23-4. For å utarbeide gode planer som får frem hvilke områder i fylkeskommunen som bør kontrolleres, stiller kommuneloven krav om at det gjennomføres en risiko- og vesentlighetsvurdering av virksomheten til fylkeskommunen og i fylkeskommunens selskaper. Vurderingen legges til grunn for utarbeidelsen av planene.

Risiko og vesentlighetsvurdering

Risiko innebærer å vurdere faren for at det kan forekomme avvik fra for eksempel regelverk, mål, vedtak og andre føringer som kommunen har satt for virksomheten. Vesentlighet kan betegnes som en anslått størrelse av konsekvensene av et betydelig avvik.

En risiko- og vesentlighetsvurdering gjennomføres av Revisjon Midt-Norge i henhold til avtalen med fylkeskommunen. Det finnes ingen objektiv størrelse å vurdere vesentlighet og risiko opp mot. Det gjøres skjønnsmessige vurderinger av de ulike områdene, som sammenholdes opp mot ulike informasjonskilder.

Revisjon Midt-Norge SA ved Anna Ølnes vil i denne saken gi en presentasjon i møtet, slik at utvalget kan få en bedre oversikt over temaet.

Vurdering og konklusjon

Hensikten med saken er å gi kontrollutvalget en liten innføring i de pålagte kontrollformene forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, og kravene til forarbeidene som må gjøres frem til plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll er vedtatt.

Plan for forvaltningsrevisjon - bestilling av risiko og vesentlighetsvurdering

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Heim kommune

Møtedato

18.12.2023

Saknr

51/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 23/592 - 1

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget slutter seg til skissert opplegg for planarbeidet beskrevet i saksfremlegget.
2. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide en helhetlig risikovurdering for forvaltningsrevisjon til 4.april 2024. Dokumentet utarbeides og ses i sammenheng med ressursbruk til helhetlig risikovurdering for eierskapskontroll.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunes virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Risiko- og vesentlighetsvurderingene kan gjennomføres av kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisor eller andre. Kommunens valgte revisor/revisjonsselskap er Revisjon Midt-Norge SA (heretter forkortet RMN). RMN har god kjennskap til kommunens drift. Sekretariatet anbefaler at revisjonen utarbeider en risiko og vesentlighetsvurdering som sekretariatet kan bruke i utarbeidelsen av plan for forvaltningsrevisjon. I planarbeidet vil sekretariatet supplere vurderingen med informasjon fra sentrale aktører i kommunen. På denne bakgrunn anbefaler vi at kontrollutvalget legger opp til en prosess over fire møter for utarbeidelse av plan for forvaltningsrevisjon.

Møte 1

I dette møtet bestiller utvalget en risiko- og vesentlighetsvurdering fra revisjonen. Dokumentet skal gi en oversikt over risikoområder i kommunen ut fra offentlig tilgjengelig informasjon. I tillegg bidrar oppdragsansvarlig regnskapsrevisor med sin kunnskap om kommunen. Dokumentet er ett av flere bidrag i arbeidet med å kartlegge hvor man bør ha forvaltningsrevisjon.

Møte 2

Kontrollutvalget inviterer kommunedirektøren og kommunalsjefer til en gjennomgang av kommunedirektørens internkontroll, og områder som de mener det kan være knyttet risiko- og vesentlighet til. Dette vil bidra til at utvalget får en innsikt i kommunens virksomhet.

Møte 3

Revisjonens risiko og vesentlighetsvurdering presenteres i møtet.

Kontrollutvalget inviterer de tillitsvalgte til ytterligere innspill for risikoområder. I tillegg inviteres ordfører og gruppeledere til å komme med innspill på områder de mener det er knyttet risiko eller vesentlighet til.

Møtedeltakerne kommer gruppevis og har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt i forkant av møtet. Hensikten med møtet er å supplere revisjonens faglige risikovurderinger med lokalkunnskap, og dermed ha et bredere grunnlag for å lage plan for forvaltningsrevisjon.

Møte 4

Sekretariatet legger fram et utkast til plan for forvaltningsrevisjon. Utkastet er basert på revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspill fra møte 2 og 3, samt kontrollutvalgets diskusjon i samme møte. Dersom kontrollutvalget slutter seg til planen, sendes den kommunestyret for endelig vedtak.

Vurdering og konklusjon

Revisjon Midt-Norge utarbeider en risiko- og vesentlighetsvurdering som også sees i sammenheng med planarbeidet for eierskapskontroll. Gjennom den skisserte prosessen får kontrollutvalget gjort seg nytte av den samlede kompetansen i revisjonen og sekretariatet. Prosessen sikrer også et godt grunnlag for kontrollutvalgets prioriteringer med en fornuftig ressursbruk. Prosessen bidrar til at planarbeidet blir politisk forankret og synliggjør samtidig kontrollutvalgets rolle som kommunestyrets kontrollorgan. Sekretariatet vil derfor anbefale at kontrollutvalget slutter seg til den skisserte prosessen og bestille en risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon fra Revisjon Midt-Norge.

Plan for eierskapskontroll - bestilling av risiko og vesentlighetsvurdering

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Heim kommune

Møtedato

18.12.2023

Saknr

52/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-037, TI-&30

Arkivsaknr 23/593 - 1

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget slutter seg til skissert opplegg for planarbeidet beskrevet i saksfremlegget.
2. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide en helhetlig risikovurdering for eierskapskontroll til 4.april 2024. Dokumentet utarbeides og ses i sammenheng med ressursbruk til helhetlig risikovurdering for forvaltningsrevisjon.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for eierskapskontroll i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunes eierinteresser i kommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll, eventuelt behov for forvaltningsrevisjon.

Risiko- og vesentlighetsvurderingene kan gjennomføres av kontrollutvalgets sekretariat,, kommunens revisor eller andre. Kommunens valgte revisor/revisjonsselskap er Revisjon Midt-Norge SA (her. forkortet RMN). RMN har god kjennskap til kommunens drift. Sekretariatet anbefaler at revisjonen utarbeider en risiko og vesentlighetsvurdering som sekretariatet kan bruke i utarbeidelsen av plan for forvaltningsrevisjon. I planarbeidet vil sekretariatet supplere vurderingen med informasjon fra sentrale aktører i kommunen. På denne bakgrunn anbefaler vi at kontrollutvalget legger opp til en prosess over 4 møter for utarbeidelse av plan for eierskapskontroll.

Møte 1

I dette møtet bestiller utvalget en risiko- og vesentlighetsvurdering fra revisjonen. Dokumentet skal gi en oversikt over risiko knyttet til fylkeskommunale eierskap. Dokumentet er ett av flere bidrag i arbeidet med å kartlegge i hvilke selskaper man bør ha eierskapskontroll eller forvaltningsrevisjon i.

Møte 2

Kontrollutvalget inviterer kommunedirektøren og direktører til en gjennomgang av områder som de mener det kan være knyttet risiko- og vesentlighet til når det gjelder kommunens selskaper. Dette vil bidra til at utvalget får en innsikt i kommunens eierskap.

Møte 3

Revisjonens risiko og vesentlighetsvurdering presenteres i møtet.

Kontrollutvalget inviterer ordfører og gruppeledere til å komme med innspill på områder de mener det er knyttet risiko eller vesentlighet til. Det kan i tillegg vurderes om andre sentrale aktører skal inviteres. Det gjøres en vurdering av det i møte 2.

Møtedeltakerne kommer gruppevis og har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt i forkant av møtet. Hensikten med møtet er å supplere revisjonens faglige risikovurderinger med lokalkunnskap, og dermed ha et bredere grunnlag for å lage plan for eierskapskontroll.

Møte 4

Sekretariatet legger fram et utkast til plan for eierskapskontroll. Utkastet er basert på revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspill fra møte 2 og 3, samt kontrollutvalgets diskusjon i samme møte. Dersom kontrollutvalget slutter seg til planen, sendes den kommunestyret for endelig vedtak.

Vurdering og konklusjon

Revisjon Midt-Norge utarbeider en risiko- og vesentlighetsvurdering som også sees i sammenheng med planarbeidet for forvaltningsrevisjon. Gjennom den skisserte prosessen får kontrollutvalget gjort seg nytte av den samlede kompetansen i revisjonen og sekretariatet. Prosessen sikrer et godt grunnlag for kontrollutvalgets prioriteringer med en fornuftig ressursbruk. Prosessen bidrar til at planarbeidet blir politisk forankret og synliggjør samtidig kontrollutvalgets rolle som kommunestyrets kontrollorgan.

Sekretariatet vil anbefale at kontrollutvalget slutter seg til den skisserte prosessen og bestiller en risiko- og vesentlighetsvurdering for eierskapskontroll fra Revisjon Midt-Norge.

Bestilling forvaltningsrevisjon

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Heim kommune

Møtedato

18.12.2023

Saknr

53/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 23/521 - 1

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Vedlegg

Plan for forvaltningsrevisjon 2020 2024

Saksopplysninger

Saken gjelder valg av område/tema som det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon av. Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av den kommunale virksomhet. Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Denne saken legges frem som en drøftingssak for kontrollutvalget hvor det velges et eller flere områder som det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon av.

I gjeldende plan er det gjennomført forvaltningsrevisjon av følgende områder:

- Vann og avløpsområdet
- Byggesak

Følgende forvaltningsrevisjon er under utarbeidelse:

- Barnevern

Følgende prioriterte områder gjenstår i gjeldende plan:

- Arbeidsoppgaver i organisasjonen
- Arkiv
- Eiendomsforvaltning

For en nærmere beskrivelse av det enkelte område, både prioriterte og uprioriterte vises det til vedlegg plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget har fått delegert myndighet fra kommunestyret til å gjøre endringer i planen gjennom planperioden og kan derfor gjøre endringer. Kontrollutvalget har derfor mulighet til å velge et annet prioritert område eller et eller flere uprioriterte områder fra planen.

Kontrollutvalget kan også velge et eller flere områder som ikke er angitt i planen, men denne forvaltningsrevisjonen må baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering. Begrunnelsen for å fravike planen må være at kontrollutvalget har blitt gjort kjent med forhold eller hendelser som innebærer økt risiko- og vesentlighet på dette konkrete området i den grad dette området kan prioriteres over andre allerede prioriterte områder.

Gitt at kontrollutvalget velger ett eller flere aktuelle områder vil det legges frem en sak som gjelder bestilling av ett konkret område til neste møte.

Siden kontrollutvalget står fritt til å velge ett eller flere områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon av legges saken frem uten forslag til vedtak.

Konsek
TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Plan for forvaltningsrevisjon

2020-2024

Heim kommune

Revidert av kommunestyret 23.09.2021 i
sak 77/21

Om forvaltningsrevisjon¹

Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

Plan for forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon er et sentralt virkemiddel i kontrollarbeidet, det er også det mest kostnadskrevenende. Forvaltningsrevisjon bør av den grunn brukes mest mulig planmessig og målrettet. For å finne fram til områdene med høyest risiko er planen basert på revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger. I tillegg har kontrollutvalget gitt administrasjonen og politisk ledelse muligheten til å komme med innspill til arbeidet.

Kontrollutvalget har arbeidet med planen våren 2020. Risikobildet i kommunen vil vanligvis endre seg over tid, derfor kan behovet for enkelte av de prioriterte forvaltningsrevisjoner falle bort. For å ta høyde for eventuelle endringer har kontrollutvalget prioritert flere områder enn det har ressurser til å gjennomføre. Kontrollutvalget vil vurdere om det er nødvendig å rullere planen midt i planperioden.

Ressurser

I fireårsperioden 2020-2024 disponerer kontrollutvalget 1360 timer til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre undersøkelser.

Gjennomføring og rapportering

Forvaltningsrevisjonene gjennomføres av kommunens revisor, Revisjon Midt-Norge SA, etter bestilling fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget godkjenner revisors prosjektplan før oppstart. Etter fullført forvaltningsrevisjon rapporterer revisor til kontrollutvalget. Kontrollutvalget legger rapporten fram for kommunestyret med forslag til vedtak.

Kontrollutvalget har ansvar for å påse at kommunestyrets vedtak blir fulgt opp og rapportere om oppfølgingen til kommunestyret². Rapporteringen skjer vanligvis gjennom kontrollutvalgets årsrapport, men kan i enkelte tilfeller gå som egen sak til kommunestyret.

Prioriterte områder for forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalgets prioriteringer går fram av oversikten på neste side. I oversikten gis det også forslag til hvilke spørsmål forvaltningsrevisjonen bør gi svar på. Forslag til spørsmål og innretning er ikke bindende for kontrollutvalget og disse kan følgelig endres eller justeres for å hensynta endrede risiko og vesentlighetsvurdering på bestillingstidspunktet.

¹ Jf. kommuneloven §§ 23-2 c og 23-3.

² Jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5.

Prioritert områder	Forslag til innretning
1. Vann og avløpsområdet	En tilfredsstillende vannforsyning og avløpshåndtering er en forutsetning for det moderne samfunnet. Det er en av de vesentligste forutsetningene for å etablere næringsvirksomhet, offentlige virksomheter og private boliger. Vann er helt nødvendig i næringsmiddelproduksjon (fiskeindustri ol.), skoler, barnehager, offentlige institusjoner (sykehus, helsesenter mv.) og brannvesenet. Disse er sårbare overfor svikt i vann og avløpstjenestene. Vannforsyning og vannkvalitet bør være viktige satsingsområder hvor målet bør være å sikre vannkvalitet for næringsliv og befolkning. En forvaltningsrevisjon av vann og avløpsområdet kan bidra til at Heim kommunen sikrer enda bedre levekår og lokaliseringmuligheter for folk og næringsliv. Aktuelle problemstillinger kan være: • Om selvkostberegningene i tråd med gjeldende retningslinjer? • I hvilken grad sikrer Heim kommune at vannforsyningen er av tilstrekkelig kvalitet? Problemstillingen kan tenkes å omfatte drikkevannskvalitet, forsyningssikkerhet og kriseberedskap. • I hvilken grad sikrer Heim kommune at avløpssystemet er av tilstrekkelig kvalitet? Problemstillingen kan tenkes å omfatte utslipp og forurensning. Herunder avrenning fra landbruket og håndtering av avløpsordninger, både i bolig eller for hytteområder.

2. Byggesak	Innbyggerne har forventninger til kommunes byggesaksbehandling, hva gjelder forsvarlig saksutredning, likebehandling, overholdelse av tidsfrister mv. Tjenesteområdet er av stor betydning for både private og næringsdrivende. Både tidl. Hemne og Halså kommuner hadde et synkende omfang av byggesøknader, mens tidl. Snillfjord hadde økende omfang. For samtlige av kommunene synes saksbehandlingstiden å være på kant med fristene i regelverket. For saker med tre ukers frist har kommunene lengre saksbehandlingstid enn KOSTRA gruppen og landet for øvrig, mens de for 12-ukerfristen er under snittet for andre kommuner i 2019. Kommunene har en større andel innvilgede dispensasjoner enn andre kommuner. En forvaltningsrevisjon kan se blant annet på: • Har kommunen organisert saksbehandlingen på byggesaksområdet på en måte som sikrer kompetanse, kvalitetssikring, likebehandling og uavhengighet? • Har kommune organisert saksbehandlingen innen plan og byggesak på en slik måte at kommunens krav til internkontroll overholdes? • Har kommunen tilstrekkelige rutiner og praksis på byggesaksområdet når det gjelder evaluering av og oppfølgingen av politiske og administrative vedtak? • Foregår byggesaksbehandlingen i kommunen i tråd med gjeldende regelverk og er saksbehandlingen av god kvalitet i henhold til formelle krav og forventninger, herunder overholdelse av saksbehandlingsfrister? • Om kommunen har rutiner for saksbehandling der kommunen selv er tiltakshaver, herunder de lovkrav som stilles til dokumentasjon for godkjenninger, tiltaksklasser, fagkompetanse, ansvarsrett, samsvarserklæringer mv. og om disse etterleves.
---------------------------	---

3. Arbeidsoppgaver i organisasjonen	En sammenslåing av 3 kommuner innebærer at Heim kommune i en overgangsfasen naturlig nok har forhøyet risiko for feil og svakheter. Det er krevende å føye sammen ansatte fra tre organisasjoner til en organisasjon. Det vil opprettholdes en desentralisert administrasjon, Kyrksæterøra og Liabø. Videre vil det være krevende for organisasjonen å innføre felles reglement, retningslinjer og systemer, eksempelvis felles IKT-plattform og ensartede fagsystemer. Videre er det knyttet risiko til forhold som mottak av nye ansatte, tilrettelegging for system som skal gi gode og sikre arbeidsprosesser, kompetanseflukt i forbindelse med overføringsprosessen og ressurser som er tilpasset oppgaveomfanget. Det vil være relevant å undersøke om gjennomføring av organiseringen av arbeidsoppgavene er i tråd med intensjonene, samt på hvilke områder omorganiseringen har forbedringspotensialer. Kontrollutvalget kan også be revisjonen undersøke om roller og ansvarsfordelingen er hensiktsmessig.
4. Arkiv	Avvikling av gamle kommuner og opprettelse av ny kommune har konsekvenser for kommunens arkiv. Arbeid med å ajourføre og avlegge arkiv for de gamle kommunene kan kreve både tid og ressurser i organisasjonen. Innføring av nytt arkiv, med et eventuelt bytte av arkivsystem kan være tilsvarende krevende. En forvaltningsrevisjon kan blant annet se på: • Ivaretar kommunen sitt arkivansvar i tråd med gjeldende bestemmelser? • Ivaretar kommunen informasjonssikkerheten og personvernet i arkivsammenheng? • I hvilken grad er informasjon i gamle arkiver sikret for ettertiden (og den enkeltes rettsikkerhet)? • Hvordan sikres arkivverdige dokumenter inn i et digitalt arkivsystem?

5. Eiendomsforvaltning	Driftsutgifter til eiendomsforvaltning er noe høyere enn sammenlignbare kommuner. Kommunen har høyere gjennomsnittlig areal formålsbygg enn KOSTRA gruppen og landet ellers. Vedlikeholdskostnadene synes å være økende. Manglende eller utsatt vedlikehold av den kommunale bygningsmassen kan ha betydelig innvirkning på blant annet kommunens økonomi og det fysiske innemiljøet. En forvaltningsrevisjon kan se på blant annet følgende problemstillinger: • Hvordan er de økonomiske rammebetingelsene for drift og vedlikehold av kommunens bygninger i kommune? • Hvilke mål og strategier ligger til grunn for forvaltningen av kommunens eiendommer og blir strategiene fulgt? • Hvordan prioriteres hvilke bygg som skal vedlikeholdes? • Har kommunen et system for å ivareta et langsiktig, planmessig og verdibevarende vedlikehold? • I hvilken grad benyttes IT-systemer i eiendomsforvaltningen (planmessige verdibevarende vedlikehold)? • I hvilken grad vurderes bygningsmasse for avhendelse? I hvilken grad oppfylles nasjonale og lokale miljø- og klimamål når det gjelder oppvarming, belysning og annet?
6. Barnevern	Barnevernet skal bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår, det kommunale barnevernet har ansvaret for å sikre hjelp til det enkelte barn. Barnevernet er også gjenstand for reform i planperioden noe som kan øke omfanget av arbeidsoppgaver for kommunalt barnevern. Det ventes også at reformen avstedkommer mer konkrete kompetansekrav i tjenesten. Aktuelle innfallsvinkler i en forvaltningsrevisjon kan være å se på om barneverntjenesten har tilstrekkelige ressurser, bemanning og kompetanse, om sentrale rettsregler som gjelder for saksbehandling av meldinger, undersøkelser og hjelpetiltak etterleves, om barneverntjenesten etterlever sentrale rettsregler som gjelder for oppfølging av og tilsyn med fosterhjem, om tiltak iverksettes i samsvar med barneverntjenestens vedtak og om det er etablert et system for kvalitetssikring i saksbehandlingsrutinen.

Uprioriterte områder	Forslag til innretning
Planarbeid, ROS-analyser mv.	Hver enkelt kommune har ansvaret for å legge forholdene til rette for den konkrete planlegging (kommuneplan og reguleringsplan) etter loven. Kommuneplanleggingen må være aktuell og tilpasset samfunnsutfordringene kommunen står over for. Mange forhold kan endre seg raskt, som for eksempel kommunens økonomi, situasjonen for næringslivet, befolkningens behov for tjenester og kommunens arealutfordringer, herunder også kartlegging av grunnforhold, geotekniske analyser mv. Videre skal kommunen gjennomføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. At det er utarbeidet hensiktsmessige planer for beredskap og smittevern er svært aktuelt med tanke på dagens situasjon. Aktuelle innfallsvinkler i en forvaltningsrevisjon kan være å se på om kommunen har planer som er aktuell med tanke på kommunens utfordringer slik de oppleves i dag, om planene tar høyde for befolkningsutvikling og utvikling av ny og eksisterende næring, om kommunen evner å levere tjenester med god kvalitet til innbyggerne og næringslivet m.m.
Offentlige anskaffelser	Offentlig sektor kjøper inn varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider for om lag 520 milliarder kroner årlig. Regelverket skal sikre at pengene utnyttes best mulig, og at innkjøpene bidrar til et konkurransedyktig næringsliv. Dette stiller krav til både kompetanse og kapasitet i kommunens innkjøpsforvaltning. Offentlige anskaffelser trekkes generelt fram som et risikoområde blant annet fordi regelverket oppleves som komplekst. Aktuelle innfallsvinkler i en forvaltningsrevisjon kan være å se på om organisering av innkjøpsfunksjonen er hensiktsmessig, om kommunen klarer å ivareta bestemmelsene i innkjøpsregelverket, om kommunens innkjøpere er lojale til inngåtte avtaler, om kontrakter inneholder de krav som skal stilles til lønns- og arbeidsvilkår og krav om bruk av lærlinger og om det er etablert tilfredsstillende systemer og intern kontroll for å ivareta at lovkravene knyttet til lønns- og arbeidsvilkår og bruk av lærlinger etterleves.

Regelverksendringer	En lovendring kan innebære en risiko. Ny kommunelov er fullt ut gjeldende fra 2020 i tillegg til nye forskrifter, eksempelvis internkontrollforskrift. Videre vil forvaltningsloven og arkivloven endres i planperioden. For Heim kommune vil nye oppgaver medføre at ledelse og ansatte må forholde seg til nytt regelverk. Ivaretagelse av bestemmelser i forvaltningsloven utgjør en risiko, dette gjelder særlig habilitetshåndtering, frister, opplysning om klageadgang mv. Dette er områder som kan ha store konsekvenser for enkeltmennesker. Endringer som følge av ny arkivlov øker risikoen for at vesentlig informasjon går tapt, eller ikke er sporbar. En forvaltningsrevisjon kan undersøke hvordan fylkeskommunen jobber for å sikre at ny forvaltningslov og ny arkivlov følges.
-----------------------------------	---

Kontrollutvalgets årsplan for 2024 med møteplan

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Heim kommune

Møtedato

18.12.2023

Saknr

54/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/342 - 8

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til forslag til årsplan for 2024 og oversender års- og møteplanen til kommunestyret til orientering.

Vedlegg

Års- og møteplan Heim 2024

Saksopplysninger

Sekretariatet legger frem forslag til kontrollutvalgets årsplan for 2024. Årsplanen er ment å gi en oversikt over bl.a. kontrollutvalgets møtedatoer og mulige virksomhet- og enhetsbesøk. Planen angir kun de sakene som kontrollutvalget er pålagt å behandle eller som er kjent allerede. Kontrollutvalget kan selv eller ved leder, fremme andre saker i tillegg til de sakene som står i årsplanen.

Kontrollutvalget har vanligvis avholdt 6-7 møter gjennom året. Det legges opp til 7 møter for 2024, dette inkluderer regionsamlingen, hvor det vil gjennomføres et kort møte i tilknytning til denne samlingen. Dette sikrer møtegodtgjøring og jevnere flyt i kontrollarbeidet. Det er anbefalt at utvalget gjennomfører minst 1 virksomhetsbesøk per år, men det er opp til utvalget selv å vurdere hvilke virksomhetsbesøk utvalget anser som mest hensiktsmessig.

Forslaget til årsplan må ses på som en skisse over de aktiviteter kontrollutvalget vil ta for seg i løpet av året.

Vurdering og konklusjon

Forslag til årsplan 2024 legges frem for kontrollutvalget til behandling og anbefales vedtatt med de endringer som kontrollutvalget selv finner nødvendig.

Møteplan for kontrollutvalget 2024

Aktiviteter/saker	16.jan	11.mar	06.mai	17.jun	09.sep	28.okt	09.des
Referatsaker	v	v	v	v	v	v	v
Godkjenning av protokoll	v	v	v	v	v	v	v
Årsplan for 2025							v
Årsmelding 2023 for kontrollutvalget		v					
Årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning			v				
Forslag til budsjett for kontrollutvalget 2025					v		
Risiko- og vesentlighetsvurdering - forvaltningsrevisjon			v				
Risiko- og vesentlighetsvurdering - eierskapskontroll			v				
Dialogmøte - politisk nivå			v				
Dialogmøte - administrasjon		v					
Forslag til plan - forvaltningsrevisjon				v			
Forslag til plan - eierskapskontroll				v			
Bestilling - forvaltningsrevisjon/ eierskapskontroll					v		
Prosjektplan - forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll		v					v
Rapport fra forvaltningsrevisjon/ eierskapskontroll						v	
Revisjonsstrategi							v
Enhetsbesøk				v			
Forenklet etterlevelseskontroll				v			
Innspill til kontrollarbeidet	v	v	v	v	v	v	v
Aktuelle tolkninger og artikler	v	v	v	v	v	v	v
Oppfølging av kontrollutvalgets vedtak mv	v	v	v	v	v	v	v

Leder eller flertall av utvalget kan vedta å sette opp andre saker i tillegg til de saker som fremgår av denne møteplanen.

Aktuelle artikler og tolkninger som gjelder kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Heim kommune

Møtedato

18.12.2023

Saknr

55/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/520 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Vedlegg

[Kommunal rapport, Bernt svarer] Reglene om inhabilitet gjelder ikke ved valg til kommunalt tillitsvern

[Kommunal rapport, Bernt svarer] Opp til ordfører om begjæring om omgjøring skal på sakslisten

[Kommunal rapport, Bernt svarer] En lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører

[Kommunal rapport, Bernt svarer] Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett

Saksopplysninger

For å gi kontrollutvalget kunnskap og kjennskap til den kommunale virksomhet, forvaltning og saksbehandling, legges det frem de nyeste artikler og tolkninger av aktuelle bestemmelser i lov, forskrift mv. Følgende artikler legges frem:

1. [Kommunal rapport, Bernt svarer] Reglene om inhabilitet gjelder ikke ved valg til kommunalt tillitsvern.
2. [Kommunal rapport, Bernt svarer] Opp til ordfører om begjæring om omgjøring skal på sakslisten.
3. [Kommunal rapport, Bernt svarer] En lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører.
4. [Kommunal rapport, Bernt svarer] Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett.

Konklusjon

Kontrollutvalget kan informasjon som fremkommer i de vedlagte dokumentene til orientering.

Reglene om inhabilitet gjelder ikke ved valg til kommunalt tillitsverv

Kommunal Rapport 20.11.2023 Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Eg finn ingen klar definisjon av «offentlige tillitsverv». Skal føreseigna forståast slik at kommunestyremedlemmane ikkje vert inhabile ved val av kommunen sine representantar i aksjeselskap og stiftingar?

SPØRSMÅL: Kommunelova [§ 11-10](#) fjerde avsnitt lyder «En folkevalgt er ikke inhabil når det skal velges personer til offentlige tillitsverv, eller når det skal fastsettes godtgjøring o.l. for slike verv». I regjeringa sitt hefte «Habilitet for kommuner og fylkeskommuner» står det at «Regelen innebærer at alle folkevalgte kan delta ved valg av medlemmer til for eksempel utvalg, nemnder eller interkommunale styrever, selv om utvalget eller liknende treffer avgjørelser som har betydning for dem personlig. Det samme gjelder ved valg av kommunale representanter til private organer». Det har vore mykje medieomtale rundt regjeringsmedlem som har vald nærtståande inn i styrever.

Eg finn ingen klar definisjon av «offentlige tillitsverv». Skal føreseigna forståast slik at kommunestyremedlemmane heller ikkje vert inhabile ved val av kommunen sine representantar i aksjeselskap og stiftingar. Altså at dei kan vera med å røysta seg sjølv eller nærtståande inn i organ som ikkje er lista opp i kommunelova [§§ 5-1](#) og [5-2](#)?

SVAR: Dette er en særregel som bare gjelder der kommunestyret, fylkestinget eller annet folkevalgt organ foretar valg av én eller flere personer som representant for kommunen i et kollegialt organ. Dette er en regel vi hadde allerede i kommunestyreløven av 1954, og som nå er videreført i kommuneløven 2018. I Kommunaldepartementets veileder om inhabilitet fa 2011 (:H-2266) ble det uttalt:

«Regelen innebærer at alle folkevalgte kan delta ved valg av medlemmer til for eksempel utvalg, nemnder eller interkommunale styrever, selv om utvalget eller liknende treffer avgjørelser som har betydning for dem personlig. Det samme gjelder ved valg av kommunale representanter til private organer».

Det avgjørende er her om dette er et kommunalt «tillitsverv», altså tildelt ved valg i kommunalt eller fylkeskommunalt organ. Dette gjelder da ved valg til alle kommunale eller fylkeskommunale verv. Også når kommunestyret eller fylkestinget velger en person som skal representere kommunen eller fylkeskommunen for eksempel i forstanderskapet i en sparebank, eller i generalforsamlingen i et aksjeselskap, er dette valg til et kommunalt tillitsverv, slik at inhabilitetsreglene i forvaltningsløven og kommuneløven ikke gjelder.

Opp til ordfører om begjæring om omgjøring skal på sakslisten

Kommunal Rapport 27.11.2023, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan stadige begjæringer om omgjøring av vedtak etter forvaltningslovens § 35 sette forvaltningen sjakk matt?

SPØRSMÅL: Med hjemmel i [friluftsløven](#) vedtok kommunestyret pålegg om stans billettinnkreving i bombuer/billettboer på veien inn til et turistområde. Vedtaket ble påklaget både med forvaltningsklage fra grunneier og med lovlighetsklage fra opposisjonen. Klagene ble avvist av kommunestyret og sendt til Statsforvalteren for endelig avgjørelse. Det samme skjedde med vedtaket om områdeplan for området.

Før klagene hadde blitt ferdigbehandlet av Statsforvalteren, hadde det vært valg, og et nytt kommunestyre konstituerte seg med det tidligere mindretallet i posisjon. Grunneier sendte da en «omgjøringsbegjæring» til kommunen, og en anmodning til Statsforvalteren om å utsette behandlingen av klagene: «På denne bakgrunn anmoder vi Statsforvalteren om å stille realitetsbehandlingen av klagene i bero, til det er klart hvordan kommunen vil forholde seg. Dersom kommunen etterkommer oppfordringen til en nyvurdering, og denne ender med en omgjøring i klagenes favør, vil klagen til statsforvalteren selvsagt kunne trekkes».

I omgjøringsbegjæringen viste grunneier til [forvaltningslovens § 35](#) og muligheten myndigheten har å omgjøre på eget initiativ.

Kan et forvaltningsorgan ta en sak til ny behandling for omgjøring etter reglene i forvaltningsloven § 35 etter at vedtak er påklaget og sendt klageinstans? En klage er jo i seg selv en omgjøringsbegjæring, og klageinstansen kan prøve alle sider av en sak de har mottatt til avgjørelse, slik at når klagesporet følges, så vil alt som forvaltningslovens § 35 er ment å ivareta, oppfylles.

Kan Statsforvalteren stoppe behandlingen av en klage i påvente av at kommunen tar stilling til en slik «omgjøringsbegjæring»? I så fall, er det begrensning på hvor mange slike omgjøringsbegjæringer som kan sendes, og i hvor lang tid etter kan dette foregå?

Vil ikke en «omgjøringsbegjæring» i realiteten være en klage, altså enda en klage på samme vedtak? Parten ber jo om en annen avgjørelse enn den avgjørelsen som ble tatt. Det er jo heller ikke myndighetens (kommunestyrets) eget initiativ etter å ha oppdaget feil i faktum eller lovanvendelse slik at vedtaket er beheftet med ugyldighetsgrunner.

Om det er mulig å gjøre det slik det her er gjort, vil ikke forvaltningen risikere å settes i sjakk matt? Tar kommunen omgjøringsbegjæringen til faktisk vurdering, forbereder sak og gjør vedtak, inviterer man på en evig runddans, hvor stadig nye omgjøringsbegjæringer må behandles på samme måte for å unngå usaklig forskjellsbehandling. Altså nytt vedtak som påklages, opprettholdelse av vedtak, oversendelse til klageinstans, ny omgjøringsbegjæring, nytt vedtak som påklages osv. osv.?

Hvis dette lar seg gjøre slik klager ønsker, så vil det vel gi mulighet for å omgjøre alle slags vedtak så snart det er et annet flertall i kommunestyret (ved forfall og varamedlemmer som har et annet syn på tidligere vedtak), eller når det er nye saksbehandlere/ledere på plan- og teknisk i f.eks. byggesaker mv. Det vil jo bli ganske uforutsigbart.

Vil ikke riktig fremgangsmåte for det nye kommunestyret være å vedta ny planoppstart og planprosess (hvis planvedtaket blir opprettholdt) og etablere en ny sak som sørger for at klager får de rettigheter som de ønsker?

SVAR: (1) Så vidt jeg forstår, er det tale om klage over to ulike vedtak. Det ene synes å være et vedtak om oppheving av en tillatelse til grunneieren etter [friluftsløven § 14](#), til å kreve «en rimelig avgift for adgangen til badestrand, teltplass eller annet opparbeidet friluftsområde». Det andre er vedtaket om områderegulering etter [plan- og bygningsloven § 12-2](#), som gir kommunen adgang til å utarbeide en slik der den «finner at det er behov for å gi mer detaljerte områdevisse avklaringer av arealbruken».

Begge disse vedtakene kan påklages etter [forvaltningsloven § 28](#) av den som er part i saken eller har «rettslig klageinteresse» i denne, jf. også [plan- og bygningsloven § 1-9](#), som viser til forvaltningsloven. I tillegg kan tre eller flere kommunestyremedlemmer inngi lovlighetsklage etter [kommuneloven § 27-1](#) til statsforvalteren over begge vedtakene.

(2) Felles for disse to typene klager er at de skal fremsettes for det organet som har truffet vedtaket, altså her kommunestyret, se [forvaltningsloven § 32 første avsnitt, bokstav a](#), og [kommuneloven § 27-1](#) første avsnitt, fjerde setning.

Kommunestyret skal i begge disse to typer klagesaker ta stilling til om det vil oppheve eller endre vedtaket før klagen sendes videre ([forvaltningsloven § 33 andre avsnitt, andre setning, og tredje avsnitt, første setning](#), og [kommuneloven § 27-1 første avsnitt, siste setning](#)). Når så klagen er sendt videre til Statsforvalteren, er det Statsforvalteren som holder i saken.

Men ved den videre saksgangen er det ulikheter mellom lovlighetsklage etter kommuneloven og forvaltningsklage etter forvaltningsloven.

(3) Lovlighetsklagen er en rent rettslig kontroll av de aktuelle vedtakene, og avgjøres primært på grunnlag av kommunikasjon mellom Statsforvalteren og kommunen om saken, se [kommuneloven § 27-4](#). Når klagen er sendt til Statsforvalteren, foretas en juridisk kontroll av de aktuelle vedtakene, uavhengig av om kommunestyret senere har truffet nye vedtak i som medfører at de vedtakene som er påklaget, ikke lenger er aktuelle.

Statsforvalteren kan her ikke treffe noe nytt vedtak i saken, men skal bare ta stilling til om det vedtaket som er truffet, er lovlig. Hvis det ikke var lovlig, kan det også oppheves hvis det er ugyldig. Statsforvalteren skal uansett vurdere lovligheten når det er inngitt lovlighetsklage, også der vedtaket ikke lenger er aktuelt på grunn av senere vedtak eller nye faktiske eller politiske forhold, se [kommuneloven § 27-3](#) første avsnitt, der det står at ved «Ved lovlighetskontroll skal departementet [her statsforvalteren] ta stilling til ... om vedtaket ... har et lovlig innhold».

Så lenge Statsforvalteren ikke har opphevd vedtaket, gjelder kommunens vedtak fortsatt, selv om det er inngitt lovlighetsklage. Men kommunestyret eller Statsforvalteren kan treffe vedtak om klagen skal ha såkalt «oppsettende virkning». Det betyr i så fall at vedtaket ikke skal tre i kraft før behandlingen av lovlighetsklagen er avsluttet, se [kommuneloven § 27-3 femte avsnitt](#).

Lovlighetsklagen er en sak mellom kommunen og Statsforvalteren. Private borgere som har interesse i saken, har ikke noen rådighet over denne og ikke status som parter i saksbehandlingen. De kan ikke trekke klagen eller be om saksbehandlingen settes i bero. Og hvis kommunestyret har sendt lovlighetsklagen til Statsforvalteren, kan det heller ikke stoppe lovlighetskontrollen ved å treffe nytt vedtak i saken.

Det samme gjelder også de kommunestyremedlemmene som satte fram lovlighetsklagen. De kan ikke trekke klagen når den er tatt under behandling av kommunestyret og eventuelt blitt oversendt til Statsforvalteren. Men i [kommuneloven § 27-3 tredje avsnitt](#) er det en bestemmelse om at Statsforvalteren kan begrense sin kontroll «til de anførsler som er tatt

opp i saken», noe som også må bety at hvis disse folkevalgte trekker sine innsigelser, kan Statsforvalteren vurdere om dette fortsatt er forhold som det er grunn til å undersøke nærmere.

Statsforvalteren har plikt til å ta stilling til om vedtaket var lovlig, også der vedtaket senere måtte bli uaktuelt, for eksempel fordi kommunestyret har skiftet mening, etter nyvalg eller av andre grunner. Dette fordi en slik lovlighetskontroll kan være viktig å få gjennomført av hensyn til senere saker der det måtte oppstå tilsvarende spørsmål.

(4) Ved forvaltningsklage etter [forvaltningsloven § 28](#) kan klageinstansen – her Statsforvalteren – prøve ikke bare om vedtaket er lovlig, men etter [forvaltningslovens § 34 andre avsnitt, første setning](#), også «prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye omstendigheter». Det betyr at det skal gjennomføres en ny fullstendig saksbehandling, riktignok med utgangspunkt i det første vedtaket og det som er fremkommet eller anført i forbindelse med dette. Det er med andre ord ikke bare tale om en etterfølgende kontroll av det vedtaket som ble truffet, men om en fullstendig ny vurdering på fritt grunnlag av saken slik den nå fremstår. Klageinstansen «skal vurdere de synspunkter som klageren kommer med, og kan også ta opp forhold som ikke er berørt av ham» (andre setning). Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling ([forvaltningsloven § 34 siste avsnitt](#)).

I [forvaltningsloven § 34](#) er det imidlertid en særlig regel for saker der et statlig organ overprøver et kommunalt vedtak. Klageinstansen skal da «legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyre ved prøving av det frie skjønn». Dette vil etter alt dømme være et tungtveiende hensyn ved vurderingen av klagen over kommunestyrets vedtak om adgang til å kreve betaling for adgang til området og om områdereguleringen. Det er derfor nærliggende å tro at behandlingen av denne klagen vil være begrenset til en lovlighetskontroll, men da også med saksbehandlingen og av om vedtakene bygger på en saklig begrunnelse.

Inntil Statsforvalteren har truffet vedtak i klagesaken, er det som alminnelig regel stadig kommunestyrets vedtak som gjelder, men kommunestyret eller statsforvalteren kan treffe vedtak om at kommunestyrets vedtak ikke skal tre i kraft før klagesaken er ferdigbehandlet, se [forvaltningsloven § 42](#) første setning: «Underinstansen, klageinstans eller annet overordnet organ kan beslutte at vedtak ikke skal iverksettes før ... klagen er avgjort».

(5) Ved siden av reglene om forvaltningsklage har forvaltningsloven også en bestemmelse i [§ 35](#) om «omgjøring av vedtak uten klage». Dette er ikke en regel som forbyr et forvaltningsorgan å skifte mening og treffe et nytt vedtak som avviker fra et tidligere. Det er en bestemmelse som setter skranker for adgangen til å treffe vedtak som opphever eller endrer et tidligere vedtak, mao. fjerner eller endrer rettsvirkningene av dette vedtaket, ikke bare endrer rettssituasjon med virkning fremover, uten endre det første vedtaket.

Dette kan være aktuelt særlig i to situasjoner.

Den ene er der det opprinnelige vedtaket er ugyldig. Da er det en alminnelig forvaltningsmessig plikt for det organet som traff vedtaket, til å rette opp feilen, enten ved å oppheve vedtaket fullstendig, eller ved å treffe et nytt som er gyldig. Samme adgang – og plikt – til å omgjøre har da organ som er klageinstans for vedtaket, altså her Statsforvalteren.

Det andre er hvis endringen av vedtaket «ikke er til skade for noen som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser». Men hvis statlig organ er klageinstans for et kommunalt vedtak, er det bare kommunen selv som kan endre et vedtak på denne måten. I motsetning til det som gjelder hvis det er på det rene at vedtaket som er truffet er ugyldig, er det ingen plikt til å

ta opp til vurdering om vedtaket skal omgjøres, heller ikke om noen som er part i saken, ber om det.

Kommer en slik anmodning, er det opp til lederen for det aktuelle organet, altså her ordføreren, å ta stilling til om sak om slikt vedtak skal settes på saklisten til organet. Alternativt kan en tredel av medlemmene i kommunestyret kreve saken satt på saklisten til neste møte.

I vår sammenheng er det så vidt jeg forstår spørsmål ny vurdering av to vedtak, bompengtillatelsen og områdeplanen, som i begge tilfeller vil være til fordel for grunneier. Det er da ingen rettslige skranker for slike endringer, med den ene begrensning at eventuelle nye vedtak ikke vil ha tilbakevirkende kraft.

Det forhold at de to tidligere vedtakene nå er til behandling hos Statsforvalteren etter lovlighetsklage og forvaltningsklage, endrer ikke på dette. Hvis utfallet av klagebehandlingen blir at vedtakene, eller ett av dem, anses som ugyldig, bortfaller disse, og kommunestyret må treffe nye eller nytt vedtak hvis det ikke allerede har gjort det mens klagesaken pågikk. Et nytt realitetsvedtak fra Statsforvalteren utover eventuell oppheving av de kommunale vedtakene, er neppe aktuelt. Dette er vedtak der det lokale, demokratisk styrte, forvaltningsskjønnet vil være sentralt. Og det skal altså normalt ikke overprøves av Statsforvalteren.

En lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører

Kommunal Rapport 04.12.2023, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan noen andre enn ordføreren være kommunens rettslige representant?

SPØRSMÅL: Kommunen ble saksøkt og dømt, men kommunen påanket dommen. I den videre behandlingen av saken i kommunestyret mente opposisjonen at ordfører i for stor grad talte saksøkers sak og ikke ivaretok kommunens interesser godt nok. De la derfor fram et forslag i kommunestyret om at tre andre representanter skulle være kommunens rettslige representant i den videre behandlingen av saken. Det var blant annet avtalt en kommende rettsmekling.

Har kommunestyret anledning til å fatte et slikt vedtak, så lenge det alltid er «kommunen ved ordføreren» som blir stevnet?

SVAR: Dette er et komplisert og vanskelig spørsmål med flere lag.

Utgangspunktet er bestemmelsen i [kommuneloven § 6–1](#) andre avsnitt der det fastslås at «Ordføreren er rettslig representant for kommunen eller fylkeskommunen og underskriver på kommunens eller fylkeskommunens vegne hvis ikke myndigheten er tildelt andre».

Siste del av det siterte – «underskriver på kommunens [...] vegne» – går på evne til å forplikte kommunen ved avtale eller lignende. Det er en bestemmelse om såkalt «rettslig legitimasjon» – det vil si evne til å binde kommunen også der det ikke foreligger noe gyldig kommunalt vedtak i spørsmålet. Dette er i seg selv et vanskelig og til dels usikkert spørsmål, men er ikke problemstillingen her. Det må avgjøres ut fra den forvaltningsrettslige eller kontraktsrettslige ugyldighetslære, avhengig av disposisjonens karakter. Se nærmere om denne problemstillingen mer generelt ved kompetanseoverskridelser, Markus Hoel Lie, *Kommunalrettslig representasjon*, Oslo 2011, og Oddvar Overå i Overå og Bernt, *Kommuneloven 2018 med kommentarer*, Oslo 2019, s. 107–114 (note 3). Spørsmålet ovenfor går derimot på første del av setningen som er sitert; bestemmelsen om at ordfører er «rettslig representant for kommunen», hva dette innebærer, og om ordfører kan fratas denne oppgaven i den aktuelle ankesaken.

Det er her tale om en lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører. Denne funksjonen som rettslig representant og den som underskriver på kommunens eller fylkeskommunens vegne, medfører ikke i seg selv noen kompetanse til å treffe vedtak eller inngå bindende avtale.

Å være «rettslig representant» betyr ganske enkelt å være den «som tar imot forkyndelser og meddelelser» i rettssaker ([domstoloven § 191](#) første avsnitt, jf. [tvisteloven § 2–5](#) første avsnitt).

Tvisteloven § 2–5 er det også en bestemmelse om at den som i denne egenskap er stedfortreder – altså her ordføreren – kan «delegere adgangen til å opptre som stedfortreder til en annen person som er tilsatt i rettssubjektet eller tilknyttet den delen av virksomheten som søksmålet gjelder».

Det betyr at ordfører – men bare ordfører selv – kan utpeke en annen person til å opptre på vegne av kommunen i en rettssak. Men dette er da et delegeringsvedtak – en tildeling av fullmakt til å opptre på *vegne av ordføreren* – noe som forutsetter at den som opptre på vegne av kommunen, kan instrueres av ordfører og skal opptre lojalt overfor de signaler denne gir.

Denne lovbestemte kompetansen til å opptre på vegne av kommunen er altså knyttet til rettssaker. Det som skjer i under rettergangen, bestemmer grunnlaget for og rammene for innholdet av rettens avgjørelser, både når det gjelder gjennomføringen av rettssaken og for rettens dom eller kjennelse.

Ordfører eller annen stedfortreder er bundet av og forventes å opptre lojalt overfor kommunestyrets vedtak og signaler, men det vil ikke være mulig å gjøre innsigelser mot utfallet av en rettssak på det grunnlag at ordfører ikke har opptrådt i ønske med kommunestyrets ønsker.

Dette gjelder også der det blir spørsmål om å avslutte rettssaken med et *rettsforlik*, enten etter reglene om mekling i rettsmøte eller kontakt med partene under sakens gang, etter [tvisteloven § 8-2](#), eller som resultat av rettsmekling etter [tvisteloven §§ 8-3 til 8-6, se § 8-5 nr. 6](#).

Ordfører, eller den som opptrer på vegne av hen, kan inngå et bindende rettsforlik som avslutter saken og får samme virkning som en dom, se [§ 19-12](#). Dette gjelder, sies det i forarbeidene til tvisteloven (Ot.prp. nr. 51, 2004–2005 s. 371), også der det er gitt instruks om ikke å inngå forlik, eller å forelegge forliket for øverste ansvarlige organ: «Blir instruks overtrådt, vil det imidlertid ikke hindre at parten blir bundet av forliket».

Under rettssaken forventes ordfører å opptre lojalt overfor kommunestyrevedtaket som nå overprøves rettslig. Men hen er ikke avskåret fra å gi uttrykk for sitt personlige syn på saken under rettssaken, så lenge hen ikke gir inntrykk av å tale på vegne av kommunestyret. Her vil det da være opp til motparten å innkalle vitner eller på andre måter dokumentere avvikende syn på saken og de faktiske forhold.

Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett

Kommunal Rapport 11.12.2023, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hva gjør man når man ikke klarer å danne et flertall for budsjettforslaget?

SPØRSMÅL: I disse dager pågår budsjettforhandlinger i landets kommuner, og vi hører om problemer med å samle et flertall for vedtak for 2024. Hva gjør man, og hva kan man gjøre, i en slik situasjon?

SVAR: Årsbudsjettet er grunnmuren og rammen for all virksomhet i kommunen eller fylkeskommunen. Når det er vedtatt, er det, sies det i [kommuneloven § 14-5](#), «bindende for kommunestyret, fylkestinget og underordnede organer». I det ligger at det ikke skal brukes mer penger enn det som er bevilget i budsjettet, og ikke til andre formål enn det som er angitt der. Det eneste unntaket er «utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta», med andre ord for å oppfylle lovfestede krav til tjenestene eller rettslig bindende kontraktsforpliktelser.

Ved «den endelige avstemningen» ved behandlingen av forslag til årsbudsjett skal det stemmes over hvert enkelt fremsatt forslag som helhet ([kommuneloven §11-9 siste avsnitt](#)). Det betyr at avstemninger under saksbehandlingen over forslag til enkeltposter bare er «prøvevoteringer» for å kartlegge oppslutningen om disse, uten noen rettslig betydning. Det er bare endelig votering over forslag til årsbudsjettet som helhet som teller.

Som alminnelig regel skal vedtak i kommunale organer treffes «med flertallet av de avgitte stemmene». Det betyr at man må votere over de fremsatte forslagene i en sak hver for seg, og hvis ingen av disse får flertall, har man ikke noe vedtak. ([kommuneloven § 11-9, andre avsnitt](#)). Men kommuner og fylkeskommuner har etter [kommuneloven § 14–3](#) første avsnitt plikt til å treffe vedtak om årsbudsjett før årsskiftet, og det er derfor gitt særlige regler om votering om årsbudsjettet i [kommuneloven § 11–9](#).

I første runde votes det på vanlig måte over hvert enkelt av de fremsatte forslagene til årsbudsjett i sin helhet. Men hvis ikke noen av disse får flertall, holdes en ny votering hvor de folkevalgte må velge mellom de to forslagene som fikk størst oppslutning i første omgang. Det er da ikke adgang til stemme imot begge, og heller ikke til å stemme blankt, se [kommuneloven § 8–1](#) siste avsnitt.

Det betyr at det kan bli vedtatt et budsjett som ikke har tilslutning fra et flertall i kommunestyret eller fylkestinget, men som likevel vil være en bindende ramme for virksomheten i kommunen eller fylkeskommunen i året som kommer hvis ikke det senere treffes vedtak om endring av budsjettet etter de samme reglene.

Dette vedtatte budsjettet binder da både administrasjon og folkevalgte, også kommuneråd eller fylkesråd under parlamentarisk styringsform i hele det kommende år, hvis ikke man klarer å fremskaffe et flertall for endringer som innarbeides i et revidert budsjett.

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Heim kommune

Møtedato

18.12.2023

Saknr

56/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/591 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.

Vedlegg

Engasjementsbrev Revisjon Midt-Norge SA

Aktuelle kurs for kontrollutvalget

NKRF kontrollutvalgskonferanse 2024

Riksrevisjonen - Utnyttelse av IT-systemer på sykehus

Teknisk beregningsutvalg (TBU) anbefaler kommuner med store buffere å bruke av pengene.

Saksopplysninger

Følgende referatsaker legges frem for utvalget til orientering:

1. Engasjementsbrev Revisjon Midt-Norge SA
2. Aktuelle kurs for kontrollutvalget
3. NKRF kontrollutvalgskonferanse 2024
4. Riksrevisjonen - Utnyttelse av IT-systemer på sykehus
5. Teknisk beregningsutvalg (TBU) anbefaler kommuner med store buffere å bruke av pengene

Konklusjon

Kontrollutvalget kan ta vedlagte referatsaker til orientering.

Heim kommune
v/ Kommunedirektøren

Kontaktperson:
Wenche Holt

Dato og referanse:
29. august 2022

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

Besøksadresse:
Brugata 2
7715 Steinkjer

Org nr: 919 902 310 mva
Bank: 4270 18 38658
M post@revisjonmidt-norge.no
T +47 907 30 300

ENGASJEMENTSBREV – HEIM KOMMUNE

1. Innledning

Revisjon Midt-Norge SA ble i kommunestyrets sak 28/19 valgt til revisor for Heim kommune fra 1.01.2020. Revisjonen består av regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og annen kontroll som er bestemt i lov eller i medhold av lov og andre uttalelser og kontrollhandlinger. Revisjonen omfatter kommuneregnskapet og foretaksregnskapene der det er aktuelt og det foreligger avtale om revisjon, herunder konsolidert årsregnskap.

Med utgangspunkt i de revisjonsbestemmelsene som gjelder for kommuner og fylkeskommuner, herunder standarder for god kommunal regnskapsskikk, vil vi i dette brevet beskrive vår forståelse av revisjonsoppdraget.

2. Revisjonen – formål og innhold

Revisor skal utføre regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og annen kontroll som er bestemt i lov eller i medhold av lov, jf. kommuneloven § 24-2. Revisjon av kommunal og fylkeskommunal virksomhet skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

Vi vil gjennomføre og rapportere resultatene av vår revisjon i henhold til god kommunal revisjonsskikk, som er en rettslig standard. Innholdet i dette begrepet er normert av kommunelovens bestemmelser om revisjon, tilhørende forskrifter og etablerte og anerkjente standarder på området. Som medlem av NKRF er vi underlagt jevnlig eksterne kvalitetskontroller.

Revisor har plikt til løpende å foreta en vurdering av egen uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget i samsvar med forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19.

Ledelses ansvar

I henhold til kommuneloven er det kommunedirektøren som er ansvarlig for at kommunens interne administrative kontroll og økonomiforvaltning er ordnet på en betryggende måte og er gjenstand for betryggende kontroll. Det er også kommunedirektørens ansvar å utarbeide og fremme kommunens årsberetning og avlegge årsregnskapet i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. og god kommunal regnskapsskikk.

Kommunens ledelse har også ansvaret for at vi som revisor har ubegrenset tilgang til registrerte opplysninger, dokumentasjon og annen informasjon vi finner nødvendig for å kunne utføre vårt arbeid, herunder korrespondanse, kontrakter, protokoller mv. Dette inkluderer også tilgang til systembeskrivelser og nødvendig veiledning.

Kommunestyret og kontrollutvalgets ansvar

Kommunestyret er kommunens øverste organ, og har det øverste ansvaret for å kontrollere den kommunale forvaltning. Kommunestyret velger selv et kontrollutvalg til å forestå løpende kontroll med den kommunale forvaltning på sine vegne. Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskap blir forsvarlig revidert. Videre skal kontrollutvalget påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Kontrollutvalget skal også påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper (eierskapskontroll).

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak, kommuneloven § 23-3.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. kommuneloven § 23-4.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide planer som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Planene skal baseres på en risikovurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper og av kommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Planene skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen. Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller basert på plan vedtatt av kommunestyret.

Innenfor forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er det NKRF som er det standardsettende organ. Grunnlaget og bakgrunnen for den enkelte forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll vil være beskrevet ved planlegging og rapportering av hvert oppdrag, slik at denne oppgaven ikke blir beskrevet ytterligere i dette brevet. Se for øvrig nærmere om rapportering under eget avsnitt.

Oppdragsansvarlig revisor utpekes av revisjonsenheten til hvert oppdrag i forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Kontaktperson forvaltningsrevisjon er Tor Arne Stubbe.

Regnskapsrevisjon

Årsregnskapet og de aktuelle delene av årsberetningen

I regnskapsrevisjonen er vår hovedoppgave å kontrollere om årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon og å avgi en uavhengig uttalelse (revisjonsberetning) om at revisor har betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon og at det er avgitt i samsvar med lov og forskrifter. I tillegg kontrollerer vi om den revisjonspliktiges ledelse har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.

Vi kontrollerer om årsberetningen inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever, og om opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet. Vi ser også etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og om vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene er dekkende beskrevet i årsberetningen.

Årsregnskapet, herunder konsolidert årsregnskap, skal iht. kommuneloven § 14-6 være avlagt av kommunedirektøren innen 22. februar i året etter regnskapsåret. Årsberetningen skal avgis senest 31. mars. Kommunedirektørens ansvar omfatter også ansvar for at registrering, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger er innrettet på en ordentlig og oversiktlig måte.

Videre er det vår oppgave å se etter at kommunen har ordnet den økonomiske internkontrollen på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll.

Revisjonens utførelse og forholdet til intern kontroll

God kommunal revisjonsskikk innebærer blant annet at vi kontrollerer utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, foretar analytiske vurderinger og andre revisjonshandlinger som vi etter forholdene finner hensiktsmessige.

På grunn av en revisjons iboende begrensninger, sammen med den interne kontrollens iboende begrensninger, er det alltid risiko for at ikke all vesentlig feilinformasjon i regnskapet avdekkes, selv om revisjonen er planlagt og utført i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Ved vår risikovurdering vurderer vi de interne kontrollene som er relevant for kommunens eller enhetens utarbeidelse av årsregnskapet med det formål å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for effektiviteten av enhetens interne kontroll. Slike revisjoner eller gjennomganger vil eventuelt kunne avtales.

Generelt vil en effektiv intern kontroll (kommunens egen) redusere risikoen for at misligheter og feil vil oppstå uten å bli avdekket, men vil aldri kunne eliminere denne risikoen. Omfanget av vårt revisjonsarbeid påvirkes av kvaliteten på, og effektiviteten av kommunens interne kontroll, samt regnskaps- og rapporteringsrutiner. Vi vil rapportere skriftlig om eventuelle vesentlige mangler i den interne kontrollen som vi har identifisert under revisjonen, se nærmere om dette under avsnittet rapportering.

Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger

Når vi konkluderer om registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i revisjonsberetningen, vil revisjonen være utført i samsvar med den internasjonale standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon». Denne standarden krever at vi etterlever etiske krav, planlegger og gjennomfører vårt arbeid for å oppnå betryggende sikkerhet for at det ikke er vesentlige formelle mangler knyttet til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger. Slike vurderinger innebærer gjennomføring av kontrollhandlinger for å innhente bevis om disse forholdene. De valgte kontrollhandlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for vesentlige mangler.

Ved vurderingen av ledelsens plikter med hensyn til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger, innhenter revisor informasjon om kommunens interne rutiner for å vurdere samsvaret med lov, forskrift og god bokføringsskikk, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

I samsvar med kommuneloven § 24-9 og god kommunal revisjonsskikk er det vår oppgave å se etter om kommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak. Denne kontrollen skal gjennomføres med begrensede ressurser og baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering som legges fram for kontrollutvalget. Resultatet av kontrollen rapporteres i en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget som avgis senest 30. juni.

Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og avgis etter RSK 301 «Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen». Standarden krever at vi etterlever etiske krav, planlegger og gjennomfører vårt arbeid for å oppnå moderat sikkerhet i uttalelsen om etterlevelse på det området som velges for kontroll.

Misligheter

Revisor bidrar gjennom revisjonen til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Hvis revisor avdekker eller på annen måte blir kjent med misligheter, skal revisor straks melde fra om det til kontrollutvalget i nummerert brev, dette fremkommer i kommuneloven § 24-7.

Når saksforholdet er nærmere klarlagt, skal revisor sende nytt brev til kontrollutvalget. Revisor skal sende kopi av brevet til kommunedirektøren.

Andre bekreftelser enn revisjonsberetningen som inngår i oppdraget

Vi vil avgis følgende revisorbekreftelser mv. i samsvar med lov og god kommunal revisjonsskikk:

- Underskrift på kontrolloppstillingen for lønns- og pensjonskostnader (skatteforvaltningsforskriften § 7-2-11 – RF 1022).
- Merverdiavgift (mva/moms) - krav om kompensasjon (RF-0009)

- Antall psykisk utviklingshemmede
- Tilskudd ressurskrevende tjenester
- *Andre revisjonsbekreftelser etter forespørsel fra kommunen*

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er Kjell Næssvold.

3. Innsynsrett og taushetsplikt

Revisor kan kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument hos kommunen og foreta de undersøkelser som revisor finner nødvendige for å gjennomføre oppgavene.

Både oppdragsansvarlig revisor og revisjonsmedarbeiderne har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13e. Dette følger av kommunelovens § 24-2 femte ledd. Taushetsplikten gjelder ubegrenset i tid, også etter at oppdraget er avsluttet.

Taushetsplikten er dog ikke til hinder for at kontrollutvalget får den informasjon om resultater av revisjonen som er nødvendige.

4. Rapportering og dialog

Engasjementsbrev for revisjonsoppdraget utarbeides ved endringer i oppdraget eller dersom andre forhold tilsier dette. I tillegg utarbeides oppstartsbrev ved oppstart av det enkelte forvaltningsrevisjonsprosjektet og eierskapskontrollen. Oppstartbrevene sendes administrasjonen.

Revisjonen rapporterer forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller til kontrollutvalget i egne rapporter.

Etter endring i offentleglova § 5 annet ledd, som trådte i kraft 1. januar 2015, kan offentlig innsyn i foreløpige revisjonsrapporter utsettes inntil den endelige rapport er oversendt kontrollutvalget. Endringen innebærer ikke en innsnevring i selve innsynsretten i revisjonsrapporter, det er kun tidspunktet for når innsyn kan kreves som er endret.

Regnskapsrevisjonen rapporteres slik til kontrollutvalget:

1. Presentasjon av revisjonsstrategi og resultat av løpende revisjon i siste møtet før jul
2. Oppsummering av årets revisjon og revisjonsresultater ved avslutning av revisjonen
3. Revisjonsberetning
4. Nummererte brev (se nedenfor)
5. Skriftlig uttalelse om forenklet etterlevelseskontroll

Vi legger vekt på å ha en god dialog med kontrollutvalget.

Nummererte brev

Vi kan gjennom regnskapsrevisjonen finne forhold som ikke blir påpekt i revisjonsberetningen, men vi finner det nødvendig å påpeke i nummerert brev. Slike nummererte brev vil bli sendt til kontrollutvalget med kopi til kommunedirektøren. Kontrollutvalget har et ansvar for å påse at forhold som er påpekt av revisor blir fulgt opp.

I henhold til kommuneloven § 24-7 skal revisor påpeke følgende forhold i nummererte brev:

- a. vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon
- b. vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- c. vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen
- d. manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik
- e. enhver mislighet
- f. hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som kommunen eller fylkeskommunen skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte
- g. hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget.

Revisor skal årlig gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om forhold som er tatt opp i nummererte brev, men som ikke er rettet opp eller som ikke er tilstrekkelig fulgt opp.

Brev med påpekning av mindre vesentlige feil eller mangler vil bli sendt direkte til administrasjonen.

Uttalelser fra kommunens ledelse

I forbindelse med årsavslutningen vil vi i henhold til god kommunal revisjonsskikk innhente en skriftlig uttalelse fra ledelsen om fullstendigheten og riktigheten av de opplysninger som gis i årsregnskapet. På samme måte er vi pålagt å innhente skriftlige uttalelser fra ledelsen om kjennskap til eller mistanke om misligheter mv. Disse uttalelsene vil innhentes fra administrasjonen.

I forbindelse med avslutningen av forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen innhenter revisor en skriftlig uttalelse fra ledelsen for den aktuelle kontrollen.

5. Personvern

For å gjennomføre revisjonen og andre oppdrag under dette engasjementsbrevet, vil vi behandle personopplysninger slik det er beskrevet i vår personvernerklæring. Vi er behandlingsansvarlig etter personvernreglene for de personopplysningene vi behandler i forbindelse med oppdraget og vi inngår derfor ikke en databehandleravtale.

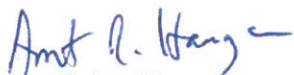
6. Andre tjenester

Vår organisasjon har medarbeidere med betydelig kompetanse og praksis innenfor mange fagområder. Dette gjør oss i stand til å yte kompetent veiledning til dere, og som medlem av NKRF kan vi også trekke på kompetansen i et stort fagmiljø. Vi bistår gjerne med veiledning innenfor intern kontroll, merverdiavgift, regnskapsføring, budsjetter, lov og forskrifter osv., så langt det lar seg gjøre innenfor vår oppgave som revisor.

Vi håper innholdet i dette brevet samsvarer med kontrollutvalgets forståelse av revisors rolle og ansvarsområder, og vi ser frem til et godt og konstruktivt samarbeid. Hvis noe er uklart eller utvalget har spørsmål, er det bare å ta kontakt.

Vi ber om at dere underskriver og returnerer vedlagte kopi av brevet for å bekrefte at dere samtykker i vilkårene for revisjonen av regnskapet, herunder våre respektive ansvarsområder.

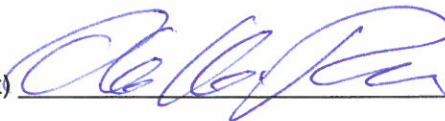
Med vennlig hilsen

Arnt Robert Haugan
Daglig leder

Direkte ☎ 922 53 981 eller ✉ arnt.robert.haugan@revisjonmidtnorge.no

Undertegnede bekrefter mottakelse og samtykker i vilkårene på vegne av Heim kommune

(signert)

Kommunedirektør

Aktuelle kurs for kontrollutvalget

Regionsamling for kontrollutvalg 2024

i regi av Konsek Trøndelag IKS

Røros: mandag 15. januar

Trondheim: tirsdag 16. januar

Steinkjer: onsdag 17. januar

Mosjøen: torsdag 18. januar

Les invitasjonen [her](#)

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2024

31. januar – 1. februar 2024

Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen

Påmeldingsfrist: 14.12.2023

Les programmet [her](#)

FKTs Kontrollutvalgslederskolen del 2

5. – 6. februar 2024

Clarion Oslo Airport, Gardermoen

Påmeldingsfrist: 4. januar

Les programmet [her](#)

FKTs Fagkonferansen for kontrollutvalg

4. – 5. juni 2024

Quality Airport Hotel, Gardermoen

Les programmet [her](#)

[Kurs og konferanser](#)[Nyheter](#)[Kontrollutvalg](#)[kontroll & revisjon](#)

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2024

[Tilbake til kursoversikten](#)

Nøkkelfo

Fra/til	31.1—1.2
Påmeldingsfrist	14.12
Pris	Kr 8 450 eks. mva. med overnatting (inkl. frokost og middag) (ikke-medl.: kr 8 950 eks. mva.) Kr 6 525 eks. mva. uten overnatting (ikke-medl.: kr 7 025 eks. mva.) Kr 1 322 eks. mva. for overnatting (inkl. frokost) fra 30. til 31. januar 2024
Sted	Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen
Varighet	31.1.: 10.00 - 17.00 1.2.: 09.00 - 13.00

Vi har gleden av å invitere til NKRFs 20. Kontrollutvalgskonferanse 31. januar - 1. februar 2024 og som vanlig i The Qube på Gardermoen.

Fra den første konferansen i 2005 med ca. 300 deltakere har dette årlige arrangementet vokst betydelig og etablert seg som det viktigste og største treffpunktet for kontrollutvalgene i kommunal sektor. Deltakerrekorden er fra 2020 med ca. 800 deltakere.

Målgruppe

Ledere og medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, revisorer, ordførere, kommunedirektører og ellers alle med interesse for kontroll, revisjon og tilsyn i kommunal sektor.

Program

Onsdag 31. januar 2024

09.00: Registrering

10.00: Velkommen

- Konferansier Håkon Haugsbø og daglig leder Rune Tokle, NKRF

10.10: Åpning

- Annonseres senere

10.30: Pause

10.50: Derfor er habilitet så viktig

- Geir Lippestad, advokat Lippestadadvokatene

- Annonseres senere

11.50: Pause

12.10: Kontrollutvalgsleder i fire år – slik gjorde jeg det

- Bård Hoksrud, tidligere leder av kontrollutvalget i Bamble

12.25: Kontrollutvalgsleder de neste fire år - slik skal jeg gjøre det

- Hedda Foss Five, nyvalgt leder av kontrollutvalget i Skien

12.40: Viktigheten av kontrollutvalget sett fra KS' side

- Martin Skramstad, seniorrådgiver i KS

12.50: Samtale

13.10: Lunsj

14.10: Forvaltningsrevisjon av bærekraft i kommunene

- Øyvind Nordbrønd Grøndahl, avdelingsleder for forvaltningsrevisjon i Romerike revisjon IKS

14.55: Pause

15.15: Slik var personopplysningssikkerheten i kommunene

- Kristine Stenbro, fagdirektør i Datatilsynet
- Camilla Nervik, seksjonssjef i Datatilsynet

16.00: Pause

16.20: Tillit er demokratiets lim

- Annonseres senere

17.00: Slutt for dagen

Torsdag 1. februar 2024

09.00: Hvordan kan kommunene bidra til vår nasjonale sikkerhet?

- Annonseres senere

09.45: Pause

10.05: Ekstremværet Hans – var det bare en forsmak? Hva må kommunene forberede seg på?

- Frode Longva, assisterende direktør i CICERO Senter for klimaforskning
- Torild Fagerbekk, avdelingsdirektør, avdeling for samferdsel, plan og miljø i KS

11.00: Pause

11.20: Menneskerettigheter i kommunene

- Vidar Strømme, fagdirektør i Norges institusjon for menneskerettigheter
- Eivind Digranes, rådgiver Norges institusjon for menneskerettigheter

12.05: Pause

12.25: Kontrollutvalgets betydning for ivaretagelse av demokratiet

- Jan Erik Røsvik, politisk redaktør i Sunnmørsposten

13.00: Lunsj

Minikurs – valgfrie tilbud parallelt med hovedprogrammet [OBS krever særskilt påmelding - begrenset antall plasser]

Målgruppe: Nye ledere og medlemmer av kontrollutvalget

Onsdag 31. januar 2024 kl. 14.10 – 17.00:

A. Kontrollutvalgets formål, rolle og oppgaver, herunder kort om regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

- Bjørn Bråthen, seniorrådgiver i NKRF
- Knut Erik Lie, seniorrådgiver i NKRF
- Ellen Lange, seniorrådgiver i NKRF

Torsdag 1. februar 2024 kl. 10.05 – 11.00:

B. Lederrollen i kontrollutvalget

- Ragnhild Aashaug, seniorrådgiver i Konsek Trøndelag AS og nestleder i NKRF, tidligere ordfører i Tolga
- Bjørn Tømmerdal, daglig leder i Sunnmøre Kontrollutvalsekretariat IKS, tidligere ordfører i Ålesund

Torsdag 1. februar 2024 kl. 11.20 – 13.00:

C. Forstå det kommunale regnskapet

- Inger Anne Ankersen, daglig leder i Viken kommunerevisjon IKS og medlem av styret i Foreningen for god kommunal regnskapsskikk
- Knut Tanem, oppdragsansvarlig revisor i Revisjon Midt-Norge SA, medlem av NKRFs revisjons- og regnskapskomite og medlem av Fagkomiteen i Foreningen for god kommunal regnskapsskikk

Det tas forbehold om endringer i programmet. (sist oppdatert: 15. november 2023).

Etterutdanning:

- 11 timer iht. NKRFs krav til etterutdanning

Påmeldingsskjema

Selskap/enhet

Fakturaadresse

Postnummer

Poststed

Ressursnr. e.l. (som ref. på faktura)

☐ Er medlem i NKRF

Epost, kopimottaker

Deltakere

Deltaker #1

Fornavn	
Etternavn	
Epost	
Mobil	
Fødselsår	
Tilleggsopplysninger	
Minikurs A (valgfritt)	Velg ...
Minikurs B (valgfritt)	Velg ...
Minikurs C (valgfritt)	Velg ...
Ønsket deltakelse	Velg ...

[Fjern](#)[+ Legg til deltaker](#)[Send skjema](#)

NKRF – kontroll og revisjon i kommunene, Haakon VII's gate 9, Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo, Telefon: [23 23 97 00](tel:23239700),

Epost: post@nkrf.no

[Personvernerklæring](#) | [Tilgjengelighetserklæring](#) | © NKRF 2023

Utnyttelse av IT-systemer på sykehus

Dokument 3:6 (2023–2024)

Nye IT-systemer – deriblant Helseplattformen – fungerer ikke som de skal for leger og sykepleiere. Det kan gå utover pasientsikkerheten. Leger og sykepleiere skal bruke tiden sin på å behandle pasienter, ikke på dobbeltregistrering og dobbeltrapportering i tungvinte IT-systemer.

Les informasjon om undersøkelsen [her](#)

Les rapporten [her](#)

Teknisk beregningsutvalg (TBU) anbefaler kommuner med store buffere å bruke av pengene.

Kommunal Rapport 27.11.2023

Det kommer fram i en fersk [rapport fra TBU](#).

– Kommuner med store disposisjonsfond bør vurdere om fondene er større enn nødvendig, og om det er rom for å redusere gjelden og/eller øke egenfinansieringen av investeringer ved å bygge ned disposisjonsfondene, skriver TBU i rapporten.

Utvalget peker på at kommunenes buffere nå har økt til historisk høye nivåer. [Ved utgangen av 2022 var disposisjonsfondene til kommuner og fylkeskommuner på 99 milliarder kroner.](#) Dette forklares med gjentatte år med høy merskattevekst og gode driftsresultater.

– For kommunesektoren samlet er trolig disposisjonsfondene nå større enn det som er nødvendig for å skjerme tjenestetilbudet fra midlertidige negative sjokk, skriver TBU.

Må håndtere sjokk

TBU har samtidig vurdert om det skal anbefale et tallfestet nivå for disposisjonsfond, slik utvalget gjør med netto driftsresultat.

Utvalget har imidlertid kommet fram til at det ikke vil anbefale et tallfestet nivå for disposisjonsfond, blant annet fordi det anbefalte nivået vil måtte variere over tid og mellom kommuner.

TBU kommer likevel med en klar anbefaling om hvor store kommunenes buffere bør være.

– Disposisjonsfondet bør være stort nok til at kommunen er i stand til å håndtere midlertidige negative sjokk med en varighet på opptil 2–3 år, og at fondene tæres på i møte med slike sjokk, står det i rapporten.

Kan bruke av sparegrisen

Selv om størrelsen på disposisjonsfondene varierer mellom kommuner, peker utvalget på at et flertall av kommunene har store fond og få har akkumulert merforbruk.

– Mange kommuner står dermed godt rustet for å håndtere usikkerhet og kan tære på de oppsparte midlene ved uforutsette negative hendelser. Disposisjonsfondene gir også rom for å redusere gjeldsopptak eller foreta investeringer, og gir således mange kommuner større økonomisk handlefrihet enn det som følger av veksten i frie inntekter i årene fremover, skriver TBU i rapporten.

I 2022 hadde 50 kommuner (14 prosent) disposisjonsfond som er under 5 prosent av driftsinntektene. 76 prosent av kommunene hadde et disposisjonsfond på over 8 prosent av driftsinntektene 2022. De minste kommunene hadde de største disposisjonsfondene, tilsvarende rundt 25,6 prosent av de årlige driftsinntektene, ifølge rapporten.

Tegn til stabilisering

Når det gjelder netto driftsresultat for kommunesektoren, forventer TBU at denne blir rundt 1 prosent av inntektene i 2023. Utvalget baserer dette på informasjon som KS har innhentet fra et utvalg kommuner og fylkeskommuner i løpet av høsten.

– De fleste kommuner og fylkeskommuner har imidlertid tilstrekkelige disposisjonsfond til å kunne dekke eventuelle negative netto driftsresultater, skriver TBU.

Gjeldsgraden i kommunesektoren har vært økende, men ifølge TBU er det nå tegn til stabilisering. Et høyt gjeldsnivå gjør at kommunesektorens økonomi blir mer sårbar for renteøkninger og lavere inntektsvekst.

Norges Bank har de siste to årene økt styringsrenten fra null til 4,25 prosent. Det ligger også an til at styringsrenten settes ytterligere opp i desember. Dette vil imidlertid ikke påvirke kommunesektoren i like stor grad, ifølge TBU.

– Hvis rentenivået kommunesektoren står overfor hadde økt i takt med styringsrenten, ville netto renteutgifter på tre år kunne øke med 12 milliarder kroner eller tilsvarende 2,4 prosent av frie inntekter. Tidsforsinkelser og fastrentelån bidrar til at økningen trolig blir klart mindre enn det, skriver TBU.

Effektivisering og innovasjon

TBU benytter også anledningen til å gjenta behovet for effektivisering og innovasjon i kommunal og fylkeskommunal tjenesteproduksjon. TBU mener dette vil bidra til en bedre utvikling i tjenestetilbudet enn det som følger av inntektsveksten.

Utvalget minner om at handlingsrommet i finanspolitikken vil bli redusert i årene fremover, og peker på at:

- inntektene på statsbudsjettet vil vokse saktere som følge av at veksten i arbeidsstyrken flater ut og at veksten i Statens pensjonsfond utland vil avta etter hvert som petroleumsinntektene går ned.
- utgiftene vokser raskere som følge av flere eldre.
- krigen i Ukraina har medført bred politisk enighet om at sikkerhet og forsvar bør prioriteres høyere enn tidligere.

Også staten får en påminnelse om å gjøre sitt for å styrke den lokale handlefriheten, ved «å fjerne uhensiktsmessige reguleringer av ressursbruken i kommuner og fylkeskommuner og unngå å innføre nye.

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Heim kommune

Møtedato

18.12.2023

Saknr

57/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/591 - 2

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Saken erstatter det som tidligere ble omtalt som 'eventuelt'

Eksempel på tema som kan tas opp:

- Deltagelse på kurs/konferanse.
- Endring av møtedato eller møtested
- Forhold i kommunen som medlemmene har behov for å drøfte.
- Ønske om orientering knyttet til et saksområde fra kommunedirektør eller sekretariatet i et fremtidig møte.

Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet, dette for at møteleder skal kunne planlegge gjennomføringen av møtet leder, spesielt med tanke på varighet for møtet.

Godkjenning av møteprotokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Heim kommune

Møtedato

18.12.2023

Saknr

58/23

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/591 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget godkjenner møteboka fra kontrollutvalgets møte, den 18.12.2023.

Saksopplysninger

Møteprotokollen stadfester at alle vedtakene og protokollføring for hver sak er i samsvar med saksbehandlingen for den aktuelle saken.

Vurdering og konklusjon

Utvalget oppfordres til å lese gjennom protokollen for å påpeke feil og mangler, som rettes opp av sekretariatet. Utvalget oppfordres deretter til å godkjenne møteprotokollen.